

MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

JOSEPH R. MICALLEF

Seduta ta' l-14 ta' Awwissu, 2014

Rikors Numru. 491/2014

Emanuel **FARRUGIA**

VS

C & F BUILDING CONTRACTORS LIMITED (C – 15308)

II-Qorti:

Rat ir-Rikors maħluf imressaq mill-kumpanija C & F Building Contractors Limited fil-5 ta' Ġunju, 2014, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, talbet li din il-Qorti (i) tħassar il-Mandat ta' Sekwestru kawtelatorju maħruġ kontriha fit-2 ta' Ġunju, 2014, fuq imsemmi, mill-intimat eżekutant għall-finijiet tal-artikolu 836(1)(d) u (f) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta; u (ii) tikkundanna lill-imsemmi intimat eżekutant iħallasha penali kif maħsub fl-artikolu 836(8)(ċ) u (d) tal-istess Kodiċi;

Rat id-degriet tagħha tal-10 ta' Ġunju, 2014, li bih ordnat in-notifika lill-intimat eżekutant bi żmien għan-Nota bħala twegiba għat-talbiet tal-eżekutata;

Rat in-Nota mressqa mill-intimat eżekutant fl-24 ta' Ġunju, 2014, li biha u għar-raġunijiet hemm minnu msemmijin, laqa' għat-talbiet tal-eżekutata billi qal li t-talba għat-tħassir tal-Mandat ma tistax tintlaqa' aktar ladarba l-istess kumpanija rikorrenti eżekutata kisbet il-ħruġ ta' Kontro-Mandat jumejn wara li nħareġ, wara li għaddiet biex tiddepożita taħt l-awtorita' tal-Qorti s-somma msemmija fl-istess Mandat. Żied ukoll ifisser li l-pretensjonijiet tiegħu kontra l-eżekutata nedihom f'kawża li huwa fetaħ dakinhar li nħareġ il-Mandat;

Rat l-atti kollha tar-rikors u tal-Mandat li għalih jirreferi;

Ikkunsidrat:

Illi din hija proċedura taħt l-artikolu 836(7) u (8) tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta għat-tfassir ta' Mandat kawtelatorju u għall-kundanna tal-eżekutant għall-ħlas ta' penali;

Illi mill-fatti ewlenin rilevanti għall-kwestjoni jirriżulta li fil-15 ta' Awwissu tal-2011, il-kumpanija rikorrenti (aktar 'il quddiem imsejha "l-eżekutata") u l-intimat eżekutant laħqu ftehim li bih l-eżekutata ngħatat il-jedd li tordom materjal f'barriera fiż-Żurrieq li l-eżekutant hu sid tagħha¹. Biex tinqeda bl-imsemmi jedd, l-eżekutata kellha tħallas lill-eżekutant is-somma miftehma ta' sitt mija u tmienja u disgħin elf tmien mija u tnax-il euro (€ 698,812) li kellha titħallas b'rati ta' sebgħin elf euro (€ 70,000) kull xahar;

Illi jidher li wara xi żmien inqalgħu intoppi bejn il-partijiet, bl-eżekutant jixli lill-eżekutata li qiegħda titfa' fil-barriera materjal li kien miftiehem li ma kellux jintefa' fiha, filwaqt li l-eżekutata xliet lill-eżekutant li kien qed iżommha milli teżercita l-jeddijiet tagħha u li kiser il-ftehim milħuq;

Illi fit-2 ta' Ġunju, 2014², l-intimat eżekutant talab u kiseb il-ħruġ ta' Mandat ta' Sekwestru kawtelatorju kontra l-eżekutata b'ħarsien tal-pretensjonijiet tiegħu kontriha dwar ħlas ta' arretrati u ksur ta' ftehim. It-talba saret b'ħarsien ta' kawża li l-istess eżekutant fetaħ dakinhar ukoll kontra l-eżekutata³. It-talba fil-Mandat kienet għas-somma ta' mija u għaxart elef euro (€ 110,000). Il-Mandat inħareġ lil disa' (9) sekwestratarji, wħud minnhom banek kummerċjali;

Illi fil-5 ta' Ġunju, 2014, l-eżekutata nediet din il-proċedura;

¹ Dok "A", f'paġġ. 4 – 5 tal-atti

² Paġ. 4 – 7 tal-atti tar-Rikors Nuru. 545/14JRM

³ Rik. Nru. 479/14JRM (imqiegħed għas-smiġ għat-2.10.2014)

Illi wara li l-eżekutata kisbet garanzija bankarja fis-somma msemmija fil-Mandat, fis-6 ta' Ġunju, 2014⁴, hija ressqet ċedola ta' depożitu quddiem din il-Qorti u kif ukoll Kontro-Mandat għall-Mandat maħruġ kontriha erbat ijiem qabel⁵;

Illi għal dak li jirrigwarda l-konsiderazzjonijiet ta' dritt marbuta ma' din ix-xorta ta' proċedura, irid jingħad li l-fatt li, wara li bdiet din il-proċedura, il-kumpannija eżekutata ħassret il-Mandat maħruġ mill-intimat eżekutant ma jgħibx fix-xejn il-ħtieġa tal-istħarriġ li l-Qorti ntalbet tagħmel. Kif jgħid l-intimat, huwa minnu li din il-Qorti ma tistax iżjed tordna l-ħruġ tal-Kontro-Mandat, iżda dan ma jiffix il-proċedura mibdija. Kemm hu hekk, il-liġi nnifisha trid li dan l-istħarriġ isir jekk kemm-il darba jintalab, minkejja li jkun sar depożitu u minkejja li jkun inħareġ il-Kontro-Mandat relattiv⁶;

Illi, madankollu, l-istħarriġ li jkun irid isir f'ċirkostanza bħal din ma jibqax sewwasew dak li jsir meta l-Mandat kawtelatorju jkun għadu fis-seħħ. F'każ bħal dan li l-Qorti għandha llum, il-liġi tgħid li l-Qorti li lilha ssirilha t-talba għandha (i) tistħarreg jekk l-att kawtelatorju relattiv setax isir jew le; (ii) tara jekk hemmx raġuni biex il-garanzija li tkun ingħatat (b'depożitu, garanzija bankarja jew ċedola, skond il-każ) imisshix titnaqqas, u (iii) jekk il-ħruġ tal-Mandat kienx sar kontra l-liġi, f'liema każ, il-Qorti tista' tordna r-radd lura tal-garanzija lill-eżekutat⁷. Minn dan jidher li, sabiex il-Qorti tistħarreg jekk kemm-il darba l-Mandat kawtelatorju kienx seta' jinħareġ jew le jew biex tistħarreg jekk l-istess Mandat huwiex kontra l-liġi, għandhom jintużaw il-kriterji maħsuba fid-dispożizzjonijiet l-oħrajn tal-istess artikolu 836 u dispożizzjonijiet ġenerali li l-liġi tipprovdi dwar is-siwi tal-Mandati;

Illi kif ingħad bosta drabi fi proċeduri bħal dawn, l-istħarriġ li għandha tagħmel il-Qorti huwa biss wieħed *prima facie* u dan għaliex il-mertu jmissu jiġi mistħarreg fil-kawża proprja bejn il-partijiet li qiegħda tinstema'

⁴ Paġġ. 10 – 2 tal-atti tar-Rikors Nru. 545/14JRM

⁵ K/Mand. 865/14 f'paġġ. 8 – 9 tal-atti tar-Rik. Nru. 545/14JRM

⁶ Art. 836(7) tal-Kap 12

⁷ Ara P.A. RCP 30.5.2002 fl-atti tar-rikors fl-ismijiet *Joseph Demicoli vs Coleiro General Supplies Ltd.* għad-differenza bejn l-artikolu 838A u 836(7) tal-Kap 12

minn din il-Qorti u għadha fil-faži bikrija tat-tressiq tal-kitbiet min-naħa tal-partijiet;

Illi (a) **dwar jekk il-Mandat setax jinħareġ jew le**, l-eżekutata tressaq żewġ talbiet: fl-ewwel lok, tgħid li l-Mandat inħareġ abbużivament u mhux għal raġuni tajba mqar mad-daqqa t'għajn (art 836(1)(d)), u fit-tieni lok, tgħid li ma huwiex raġonevoli li l-Mandat jithalla fis-sehħ (art. 836(1)(f));

Illi kif ingħad bosta drabi fi proċeduri bħal dawn tal-lum, l-istħarriġ li din il-Qorti trid tagħmel f'din il-proċedura huwa l-istess bħal dawk li tagħmel kieku r-rikors tressaq taħt id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 836(1). Dan l-eżerċizzju llum il-ġurnata huwa stabil it sewwa bis-saħħa ta' għadd ta' provvedimenti mogħtijin minn dawn il-Qrati;

Illi l-kwestjoni dwar jekk l-eżekutant setax joħroġ il-Mandat, il-Qorti hija tal-fehma li, tajjeb jew ħażin, intwera li l-eżekutata ma zammitx mal-iskeda ta' ħlas miftehma. Huwa minnu li l-eżekutata tagħti raġuni għaliex ġara dan, iżda dan bl-ebda mod ma jista' jkun determinat f'din il-proċedura tal-lum, għaliex huwa sewwasew il-qalba tal-kwestjoni kollha dibattuta fil-kawża miftuħa kontestwalment mill-eżekutant. L-istess ħaġa tista' tingħad dwar jekk is-somma pretiża hijiex waħda eżorbitanti jew le. Huwa fatt li, fil-kawża, l-eżekutant qiegħed jitlob kemm il-ħlas tal-bilanċ likwidat li hu jgħid li baqa' ma tħallasx, u kif ukoll il-likwidazzjoni tad-danni. Il-Mandat jillimita ruħu għas-somma "likwidata" fit-tieni talba attriċi u ma jirreferi bl-ebda mod għat-talbiet dwar il-likwidazzjoni tad-danni pretiži. Dan juri li, għal kuntrarju ta' dak li ħafna drabi jiġri f'każijiet ta' Mandati kawtelatorji, l-eżekutat qagħad attent li ma jillikwidax, "għall-finijiet tal-mandat" somom mistħajla biex isejjes it-talba għall-ħruġ tal-Mandat, iżda qagħad fuq dik mill-pretensjonijiet kollha tiegħu li kienet diġa' "likwidata". Jekk jistħoqqlux tassew li jieħu dak l-ammont jew kemm minnu, hija, kif ingħad, kwestjoni li l-Qorti mhijiex sejra tiddelibera dwarha f'din il-proċedura, imma fis-sentenza li sejra tagħti wara li tisma' l-kawża fil-mertu;

Illi għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti tasal għall-fehma li l-Mandat seta' jinħareġ kif inħareġ u bl-ebda mod ma jista' jingħad li l-Mandat maħruġ fuq talba tal-eżekutant inħareġ kontra l-liġi;

Illi meta l-Qorti tqis jekk fid-dawl ta' din il-fehma, u b'mod partikolari (b) **dwar l-ewwel talba tal-kumpannija eżekutata**, l-Qorti ssib li ma hemmx raġuni tajba għaliex għandha tordna tnaqqis fl-ammont tal-garanzija bankarja mressqa biex seta' jinħareġ il-Kontro-Mandat relattiv;

Illi r-rikorrenti eżekutata talbet ukoll ir-rimedju alternattiv tal-kundanna tal-intimat eżekutant għall-ħlas ta' penali. Dawn talbithom taħt żewġ kawżali, u jiġifieri dak li jrid li l-Mandat inħareġ b'mod fieragħ u biex idejjaq, u dak li jrid li ċ-ċirkostanzi finanzjarji tal-parti eżekutata ma messhomx taw lok għal dubju dwar il-likwidita' tagħha jew il-kapaċita' finanzjarja tagħha li twettaq ir-rabtiet kuntrattwali tagħha⁸;

Illi dwar il-kwestjoni tal-impożizzjoni tal-penali, irid jingħad li din hija sanzjoni fakoltativa. Il-Qorti, fid-diskrezzjoni tagħha, tista' taqbel li tgħabbi lil min ikun ħareġ Mandat kawtelatorju kontra persuna, u fuq talba ta' din, b'piena ta' ħlas ta' penali. Minbarra li tali impożizzjoni hija fakultativa, irid jintwera għas-sudisfazzjon tal-Qorti li trid tkun seħħet waħda miċ-ċirkostanzi maħsubin mil-liġi biex tali sanzjoni tiġi imposta. Erbgħa (4) huma ċ-ċirkostanzi maħsuba mil-liġi f'dan ir-rigward u, ladarba huma sanzjoni punittiva, għandhom jitqiesu strettament bħala tassattivi⁹;

Illi dwar din id-diskrezzjoni ngħad li l-Qorti hija tenuta li timponi l-penali fejn ikunu jirriżultaw l-estremi li l-liġi teziġi biex din tkun imposta, u l-Qorti tista' biss tagħzel li ma timponix il-penali maħsuba fl-artikolu 836(8)

⁸ Taħt l-art. 836(8)(ċ) u/jew (d) tal-Kap 12

⁹ Ara P.A. TM 13.3.2003 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *Cole Foods Ltd. vs Euro Imports Ltd.*

f'każijiet estremi fejn is-sens ta' ġustizzja hekk kien jimponilha¹⁰. Il-penali maħsuba fl-imsemmi artikolu 836(8) tal-Kap 12 hija waħda ta' ordni pubbliku immirata li tiżgura serjeta' fil-proċess ġudizzjarju u biex ma tħallix li l-istitut tal-Mandati kawtelatorji jintuża b'abbuż;

Illi kif ingħad f'dan il-każ, ir-rikorrenti eżekutata ssejjes it-talba tagħha fuq żewġ ċirkostanzi mill-erbgħa msemmija fl-artikolu 836(8) u jiġifieri (a) li ċ-ċirkostanzi tad-debitur eżekutat ma jurux dubju raġonevoli ta' stat ta' likwidita' jew dwar il-fakultajiet finanzjarji tiegħu [836(8)(ċ)]; u (b) li l-Mandat inħareġ b'ħażen u b'mod fieragħ u abbużiv [836(8)(d)];

Illi dwar l-ewwel ċirkostanza, il-Qorti tqis li r-rikorrenti ma ressqet l-ebda prova jew argument li minnhom l-eżekutant intwera li messu jserraħ rasu dwar il-likwidita' tal-istess eżekutat. Għall-kuntrarju, fin-Nota tiegħu ressaq argument li l-eżekutat kienet diġa' qaltlu li, minħabba ċerti ċirkostanzi, ma kenitx f'qagħda li tissalda f'waqthom xi ħlasijiet minn dawk miftehma. Għall-finijiet ta' din il-kawżali, l-liġi trid mhux biss li l-parti li kontra tagħha jinħareġ il-Mandat turi li ċ-ċirkostanzi tagħha kienu hekk li ma jagħtux lok għal dubju raġonevoli dwar il-likwidita' tagħha u l-ħila tagħha finanzjarja li tħallas it-talbiet tal-kreditur, iżda trid turi wkoll li dik il-qagħda tagħha kienet magħrufa sew;

Illi dwar it-tieni ċirkostanza, ir-rikorrenti tibni t-talba tagħha fuq l-allegazzjoni tal-frugħa u l-vessatorjeta' min-naħa tal-eżekutant fil-ħruġ tal-Mandat. Il-Qorti diġa' waslet għall-fehma li l-intimat eżekutant kellu raġunijiet tajbin biżżejjed biex jitlob il-ħruġ tal-Mandat. Dan iġib l-effett li ma jistax jingħad li l-Mandat inħareġ b'ħażen, jew għal raġuni fiergħa jew inkella bil-ħsieb biss li ddejjaq lir-rikorrenti eżekutata;

Illi, naturalment, dan ma jfissirx li l-Qorti waslet għall-fehma li l-istess pretensjoni tal-intimat eżekutant hija tabilhaqq ippruvata jew li l-każ

¹⁰ App. Ċiv. 13.3.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Joseph Rapa vs Raymond Sammut*

huwa magħluq. Ifisser biss li ma ntwerix li l-pretensjoni tiegħu hija waħda fiergħa u lanqas saret b'malizzja;

Illi, fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti ma ssibx li jeżistu l-elementi biex tasal għall-fehma li t-talba għall-kundanna tal-penali hija mistħoqqa taħt l-ebda waħda mill-kawżali msemmija;

Illi għalhekk il-Qorti, f'dan l-istadju u fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet diġa' magħmula iżjed 'il fuq ma jirriżultawlixiex raġunijiet tajbin biżżejjed biex timponi l-kundanna għall-penali minħabba l-ħruġ tal-Mandat¹¹. F'dan il-każ, il-Qorti sejra timxi wkoll fuq il-massima li l-bona fede hija prezunta u li l-ħażen irid jiġi ippruvat¹²;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda tipprovdi dwar it-talbiet tar-rikorrenti eżekutata C & F Building Contractors Limited billi:

Tastjeni milli tqis iżjed l-ewwel talba tagħha ladarba l-istess eżekutata kisbet il-ħruġ tal-Kontro-Mandat relattiv;

Tipprovdi li ma ntwera li hemm l-ebda raġuni għaliex għandha ssib li l-Mandat maħruġ kontriha mill-intimat eżekutant kien wieħed li nħareġ ħażin jew kontra l-liġi u lanqas li jmissha ssir it-tnaqqis tal-garanzija mogħtija mill-istess eżekutata biex inħareġ il-Kontro-Mandat relattiv; u billi lanqas intwera li jeżistu l-estremi għall-kundanna tal-intimat eżekutat għall-ħlas tal-penali maħsuba fl-artikolu 836(8) tal-istess Kodiċi; u

Tordna li l-**ispejjeż ta' din il-proċedura** jitħallsu mill-kumpannija rikorrenti eżekutata.

¹¹ P.A. TM 5.6.2003 fl-atti tal-Mandat fl-ismijiet *Emanuel Sammut et vs Josephine Sammut*

¹² Ara, per eżempju, App. Ċiv 7.7.1920 fil-kawża fl-ismijiet *Miller Blacker pro et noe vs Howard* (Kollez. Vol: XXIV.i.554)

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----